

внутрішню ідею твору — перехід від ритуальної жорстокості й страху до пробудження почуття та милосердя.

Композитор вибудовує витончений синтез східного темброво-інтонаційного колориту, європейської ладо-гармонічної системи та символістської багатозаровості: хор перестає бути лише коментатором подій і перетворюється на активного носія драматичного змісту.

Таким чином, інтонаційна еволюція хорового компонента в опері Дж. Пуччіні «Турандот» увиразнює головну ідею — шлях від темряви ритуалу до світла людяності, що надає цьому твору духовної глибини та естетичної унікальності.

Список використаних джерел:

- Беляєв, І. (1987). *Функція хору в драматургії опери*. *Музика*, 1, 19–22.
- Бутенко, Л. (2002). *Оперно-хорове виконавство*. Одеса: ОНМА імені А. В. Нежданової.
- Летичевська, О. (2015). Функції хору в оперній драматургії: джерелознавчий дискурс. *Студії мистецтвознавчі*, 1(49), 25–30.
- Мамона, А. (2024). «Новий орієнталізм» у музиці першої третини ХХ століття (на матеріалі композиторських прочитань поезії Р. Тагора). (Дис. ... канд. мистецтвознавства). Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків.
- Мамона, А. (2021). Орієнталізм vs «Новий орієнталізм». Історична наступність у мистецькому та науковому континуумі. *У збірці тез доповідей за матеріалами Черкашинських читань, 10–12 грудня 2021 р.* (сс. 164–166). Харків : ТОВ «Естет Прінт».
- Burton, D. (2012). *Recondite Harmony: Essays on Puccini's Operas* (3). Pendragon Press Hillsdale, NY.
- Varagwanath, N. (2011). *The Italian Traditions & Puccini: Compositional Theory & Practice*. Bloomington, IN: Indiana University Press.

Олена Яструб

АКТУАЛІЗАЦІЯ БОГОСЛУЖБОВОЇ ТВОРЧОСТІ КОМПОЗИТОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ У ХОРОВОМУ ВИКОНАВСТВІ СЬОГОДЕННЯ

Дослідницький інтерес у зверненні до духовної спадщини митців української діаспори актуалізується з точки зору музикознавства і виконавства. З 1930-х років силами плеяди композиторів діаспори (у тому

числі О. Кошиця, А. Гнатишина та М. Федоріва), було збережено одні з найкращих здобутків української духовної культури.

В рамках даної наукової розвідки обмежимося розглядом богослужбової творчості М. Федоріва (1907–1993)⁵ у хоровому виконавстві сьогодення. Серед духовних творів митця, які входять до концертного репертуару сучасних хорових колективів України та зарубіжжя, важливо виокремити богослужбовий піснеспів «Богородице Діво» (рік створення невідомий), духовні цикли «Єрусалимська Утренья» (1971), «Велика Вечірня з Литією» до відзначення 1000-літнього ювілею хрещення Руси-України (1986) та інші.

Особливо проникливе виконання хору студентів «Людкевич-хор» Львівського музичного фахового коледжу імені С. Людкевича (диригент Оксана Долішна, Україна), виконання якого відбулося у 2024 р.⁶, вирізняється інтонаційно-тембральною злагодженістю та м'якою атакою звуку, відповідаючи молитовному настрою духовної композиції.

Звукозапис «Єрусалимської Утрени» М. Федоріва було здійснено камерним хором «*Musicus Bortnianskii*» (диригент Мирон Максимів, Канада) в 1983 р.⁷. У виконавській версії хору слід відмінити: здобуту якість безперервного співу на ланцюговому диханні кожної ектенії⁸ під час виголосу диякона; уважне ставлення до зняття хорового звучання; органічне звучання альтової та сопранової партії під час терцієвого проведення; досягнення контрастної динаміки *forte* та *piano* без найменшого напруження у всіх партіях хору.

На сьогодні актуальним є привернення уваги до духовної музики композиторів ХХ століття як у дослідницькій площині, так і з метою озвучення надбань духовної спадщини провідними колективами України та світу.

---

⁵Композитора, диригента, музикознавця.

⁶ <https://youtu.be/VNsGVYPks0U?t=1>

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=7o-fjCuI4PM>

⁸ У тому числі «Благальної ектенії», «Потрійної ектенії», «Малої ектенії».